

I N G E Z O N D E N S T U K.

Aangezien ik ongaarne een pennestrijd wensch te continueeren, die min aangenaam voor de lezers van het *Tijdschrift* en onvruchtbaar voor de zaak zelve is, wil ik, naar aanleiding van het ingezonden stuk van Dr. KORTEWEG, slechts opmerken, dat

1°. het verwijt van eenzijdigheid niet zoozeer den Auteur als wel den Referent gold,

2°. dat ik met genoegen heb gezien, dat de Ref. ook de endolaryngeale operatie-methode als de gewone beschouwt en de laryngotomie slechts *bij uitzondering* geïndiceerd vindt ter verwijdering van goedaardige nieuwvormingen uit het strottenhoofd, zoodat door deze bekentenis de *hevige strijd* tusschen de laryngotomisten en de laryngoscopisten, waarvan de Ref. vroeger gewaagde, wordt opgelost in een zonder twijfel zeer duurzamen vrede,

3°. dat ik met nog meer genoegen ontwaard heb, dat Ref. de conclusie: kwaadaardige nieuwvormingen *vereischen* alle de exstirpatie van het strottenhoofd (een bewering, die trouwens niet van den Auteur, maar van den Referent 1) afkomstig is) zelf ook apodictisch en dit standpunt onjuist vindt, zoodat het mij

4°. niet recht duidelijk is, hoe Ref. zijne repliek motiveert door in den aanvang te wijzen op de onjuistheid van mijne opmerkingen, nu hij later de gegrondheid er van toegeeft.

De beschouwing van den Referent over de humaniteit had gevoegelijk achterwege kunnen blijven, daar ik de laryngotomische methode volstrekt niet inhumane heb genoemd en slechts heb opgemerkt, dat de humaniteit de *zachtste* en *veiligste* methode van opereeren (d. i. de endolaryngeale) voorschrijft, vooral wanneer deze bovendien de meeste voordeelen aanbiedt, eene bewering, waarmede iedereen het eens zal zijn en waardoor niemand zich gekwetst kan gevoelen.

Bij de bestrijding van Referent's apodictische uitspraak over de exstirpatie van het strottenhoofd bij carcinoma laryngis steunde ik niet op een paar regelen, terneêr geschreven naar aanleiding van één waargenomen ziektegeval, maar stelde het bekende *goedaardige* en *langzame* verloop en de geringe neiging tot metastasen-vorming op den voorgrond. Verwijzende naar 'tgeen ik vroeger over dit punt meêdeelde, herinner ik nog dat de laatste schrijver over larynxcarcinomen, KRISHABER, tot de conclusie komt, „qu'on est en droit d'admettre en principe l'extirpation totale du larynx”, doch wordt zij niet geheel in den beginne van het lijden toegepast, dan is zij slechts eene „mutilation cruelle et inadmissible.”

Nu de door mij gemaakte opmerkingen geleid hebben tot een veelzijdiger beschouwing van het aanhangige onderwerp, is mijn doel bereikt en daarom zij dit tevens mijn laatste woord.

Amsterdam, October 1880.

PEL.

1) Auteur: Die vollständige Entfernung des Kehlkopfes ist nur bei den bösartigen Neubildungen des Kehlkopfes *indicirt*.

Referent: De kwaadaardige nieuwvormingen *vereischen* alle de exstirpatie van het strottenhoofd.